

Klima- og miljødepartementet
Pb 8013
0030 Oslo

Saksbehandler, innvalgstelefon
Se nederst på brevet

Vår dato
02.01.2018
Arkivnr.
008

Vår referanse
2017/5651
Deres referanse

Forslag til endringer i vannforskriften og naturmangfoldloven - høringsuttalelse fra Fylkesmannen i Hedmark

Fylkesmannen i Hedmark ser det som naturlig at oppgaven med å koordinere det forberedende regionale arbeidet med vannforvaltningsplanene legges til utvalgte fylkesmenn. Fylkesmannen er miljøfaglig myndighet, har ansvar for kunnskapsgrunnlaget til planene og har en samordningsrolle på regionalt nivå.

Vi viser til oversendelse fra Klima- og miljødepartementet av 5. oktober 2017.

Bakgrunn

Klima- og miljødepartementet (KLD) og Olje- og energidepartementet (OED) har sendt på høring forslag om endringer i naturmangfoldloven og vannforskriften.

Det foreslås at vannforvaltningsplanene ikke lenger skal vedtas som regionale planer etter plan- og bygningsloven. Videre foreslås det at utvalgte fylkesmenn får ansvar for å koordinere det forberedende arbeidet på regionalt nivå og at fylkeskommunene som i dag er vannregionmyndigheter ikke lenger skal ha en formell rolle i arbeidet. Miljødirektoratet skal i samråd med øvrige berørte direktorater utarbeide og sørge for høring av oppdaterte vannforvaltningsplaner og oversende tilråding til Klima- og miljødepartementet. Det foreslås også en ny hjemmel for vannforskriften i naturmangfoldloven og at denne erstatter plan- og bygningsloven som en av de tre hjemmelslovene for vannforskriften.

I høringsnotatet vises det til retningslinjer for oppgavefordeling i Meld. St. 22 (2015-2016) der det slås fast at staten bør ha ansvaret for oppgaver som gjør krav på sentrale beslutninger og som forutsetter et nasjonalt helhetsgrep for god oppgaveløsning. Arbeidet med vannforskriften vurderes som en slik oppgave, selv om arbeidet krever stor grad av deltagelse både fra allmennheten, lokale og regionale myndigheter.

Postadresse:
Postboks 4034
2306 Hamar

Kontoradresse:
Parkgt 36
2317 Hamar

Telefon Statens hus:
Sentralbord: 62 55 10 00

Org.nr.: 974 761 645
Banknr. 7694.05.01675

En frakobling fra plan- og bygningsloven medfører at fylkeskommunene som er vannregionmyndigheter ikke lenger vil ha noen formell rolle. Departementene vurderer Fylkesmannen som best egnet til å overta forberedelse og koordinering av arbeidet på regionalt nivå samt framstille og vurdere forslag til endringer fra lokale og regionale aktører i et nasjonalt perspektiv. Det foreslås at Kongen i et eget vedtak utpeker hvilke fylkesmannsembeter som skal være *vannkoordinatorer* (ny betegnelse) i lys av den vedtatte strukturen for fylkesmannsembetene som trer i kraft 1. januar 2019. Det foreslås videre at Miljødirektoratet sammen med andre berørte direktorater utarbeider utkast til oppdatert forvaltningsplan og eventuelt tiltaksprogram basert på innspill til endringer fra vannregionene samt egne vurderinger. Miljødirektoratet får ansvar for å sende utkast til oppdaterte planer på høring samt bearbeidelse av høringsinnspill. Tilrådning til oppdatert vannforvaltningsplan sendes Klima- og miljødepartementet for endelig godkjenning. Dersom direktoratene ikke blir enige om tilrådingen, skal uenigheten gjengis i utkastet til oppdatert plan og avklares ved departementets godkjenning.

Departementene forventer at forslaget i sum vil gi en betydelig reduksjon i økonomiske og administrative konsekvenser.

Om hjemmelsgrunnlaget

KLD og OED har foreslått at de oppdaterte vannforvaltningsplanene ikke lenger skal gis status som regionale planer etter plan- og bygningsloven (pbl.), og at vannforskriften derfor skal hjemles i naturmangfoldloven som erstatning for pbl. I tillegg er vannforskriften hjemlet i vannressursloven og forurensningsloven. Vannforvaltningsplanene vil få status som nedbørfeltsbaserte vannforvaltningsplaner, slik vanndirektivet krever. Høringsforslaget inneholder enkelte endringer i vannforskriften for å bringe denne mer i samsvar med vanndirektivet.

Rettsvirkningen for endelig godkjent plan følger av gjeldende vannforskrift § 29. Rettsvirkningen av endelig godkjent plan som framgår av vannforskriftens § 29 foreslås videreført, men uten henvisning til plan- og bygningslovens § 8-2. Fylkesmannen kan ikke se at den rettslige virkningen av planene endres som følge av at henvisningen til § 8-2 i plan- og bygningsloven fjernes, da ordlyden er tilnærmet den samme som i pbl. § 8-2. Departementene foreslår at forarbeidene til plan- og bygningslovens § 8-2 fortsatt skal gjelde for tolkning av bestemmelsen i vannforskriften om endelig godkjent plan.

Det er viktig at Fylkesmannen fortsatt har innsigelseskompetanse der planlagte tiltak vil kunne være i strid med nasjonale eller viktige regionale miljøinteresser og påvirke vannmiljøet negativt. I pkt. 3.7 i rundskriv T-2/16 fra KLD om klargjøring av miljøforvaltningens innsigelsespraksis heter det at innsigelse skal vurderes når planforslaget vil komme i konflikt med godkjent regional vannforvaltningsplan eller kravene i vannforskriften § 12 for å tillate ny aktivitet og nye inngrep i strid med miljømålene. Fylkesmannen forutsetter at dette også vil gjelde når hjemmelsgrunnlaget for de oppdaterte vannforvaltningsplanene flyttes til naturmangfoldloven.

Oppdatering av kunnskapsgrunnlaget

Vann-Nett inneholder data om vannforekomstene (tilstand, påvirkninger, miljømål, tiltak mm) og danner kunnskapsgrunnlaget for arbeidet med gjennomføringen av vannforskriften. Det er derfor svært viktig at Vann-Nett holdes oppdatert. Det må tilføres tilstrekkelig med ressurser for å sikre dette. Det pågår nå arbeid med å få en ny versjon av Vann-Nett operativ, og vedlikehold og oppdatering av data har derfor blitt utsatt. I kommende planperiode må det gjøres en omfattende jobb for å gjennomgå data og reklassifisere vannforekomster i Vann-Nett slik at kunnskapsgrunnlaget er oppdatert før arbeidet med å foreslå aktuelle tiltak kan starte. Høringsforslaget gir et inntrykk av at arbeidet i kommende planperiode blir vesentlig enklere enn i inneværende periode siden vedtatte planer kun skal revurderes og oppdateres. Sett i lys av

den omfattende oppdateringen av kunnskapsgrunnlaget som må gjøres, vil det også i kommende planperiode bli et betydelig arbeid med dette.

Ansaret for det forberedende regionale arbeidet

KLD og OED har i høringsnotatet foreslått at Fylkesmannen får ansvar for å koordinere det forberedende regionale arbeidet for å revurdere og oppdatere gjeldende planer, og eventuelt også tiltaksprogrammene, for kommende planperioder. Dette ansvaret kommer i tillegg til de oppgaver Fylkesmannen allerede har etter vannforskriften.

Dette synes naturlig ut i fra at Fylkesmannen er miljøfaglig myndighet og har ansvar for å vurdere miljøtilstand og påvirkningsfaktorer i vannforekomstene, samt et overordnet ansvar for den løpende oppdateringen av kunnskapsgrunnlaget. Videre er Fylkesmannen ansvarlig for flere av virkemidlene for å nå miljømålene og for overvåkingen. Det er stort behov for å samordne ulike sektorer, etater og interessenter/brukergrupper i arbeidet med vannforvaltningsplanene. Å legge oppgaven med å koordinere det forberedende regionale arbeidet med vannforvaltningsplanene til Fylkesmannen virker derfor logisk ut i fra den samordningsrolle som Fylkesmannen har. Dersom enkelte fylkesmannsembeter tillegges en vannkoordinatorfunksjon, må det tilføres tilstrekkelig med ressurser for å kunne utføre disse oppgavene på en tilfredsstillende måte. Videre er det viktig at de strukturer og samarbeidsfora som er etablert og som fungerer godt i vannforskriftarbeidet videreføres.

Hoveddelen av Hedmark tilhører vannregion Glomma. Her er det nå etablert vannområder og ansatt prosjektledere som driver arbeidet med gjennomføringen av arbeidet lokalt. Erfaringen i Hedmark er at prosjektlederne i våre vannområder gjør en god og meget viktig jobb for å skape lokal involvering og gjennomføring av tiltak. Fylkesmannen mener derfor at den etablerte ordningen med vannområder med prosjektledere som driver arbeidet lokalt må videreføres. Fylkesmannen foreslår på bakgrunn av dette følgende endring i siste avsnitt i § 22 i Vedlegg I - forslag til endringsforskrift: «*Regional vannkoordinator innenfor den enkelte vannregion skal opprette et vannregionutvalg og kan dele vannregionen i vannområder*». Ut fra erfaringen i Hedmark er inndeling av vannregionen i vannområder hensiktsmessig for samhandling og forvaltning innenfor regionen.

Fylkesmannen ser at kommunene er bekymret for at det kan bli en form for sentralisering og en svekkelse av den lokale involveringen dersom ansvaret for prosessarbeidet legges til Fylkesmannen. Fylkesmannen sin kunnskap om og samhandlingen og dialogen med kommunene som vi har på fagområdene i vår portefølje mener vi vil være en styrke også for dette arbeidet. For å sikre at samhandlingen med kommunen blir ivarettatt mener vi det kan være fornuftig at dette blir fastsatt i forskriften. Fylkesmannen mener det bør ligge godt til rette for at den lokale forankringen ivaretas på en like god måte enten det koordinerende ansvaret ligger hos Fylkesmannen eller fylkeskommunen.

Med hilsen

Anne Kathrine Fossum e.f.
ass. fylkesmann

Ragnhild Skogsrud
senioringeniør

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes ut uten signatur.

Kopi til:

Hedmark fylkeskommune	Pb 4404 Bedriftssenteret	2325	Hamar
Vannområdene Glomma og Grensevassdragene			
Miljødirektoratet	Postboks 5672 Sluppen	7485	Trondheim
Vassdragsforbundet for Mjøsa med Tilløpselver			
Fylkesmannen i Oppland	Postboks 987	2626	Lillehammer

Saksbehandlere:

Kristine Schneede, 62 55 11 71

Ragnhild Skogsrud, 62 55 11 80